

ПАВЕЛ ВЕЖИНОВ

ОБРАЗЦОВ ДОМ

chitanka.info

Без да искам, спрях за миг да погледна дома му. Беше наистина много хубав дом — четириетажна кооперация, облицована с шуплест варовик. Широките трикрили прозорци бяха заградени в рамки от ковано желязо. Дори вратата бе двукрила, дъбова, с две мраморни стъпала. Първата ми работа, като влязох, беше да огледам пощенските кутии. А, ето го — Анета Стойковска и д-р Михаил Млечков. Над кутиите бе закована малка, зеленикава, безвкусна табела — „Образцов дом“. Такива табелки и аз раздавах на село, селяните ги гледаха недоверчиво и все пак с известна гордост ги окачваха на дървените си порти.

Бавно тръгнах по стълбището — мраморно до първия етаж, след това от черна полирана мозайка. На всяка площадка учтиво ме посрещаха грамадни саксии с вечни зелени фикуси и аспарагуси. Всъщност от шест години не бях виждал моя бивш селски колега. Само на Нова година си разменяхме кратки честитки — аз някоя глупава картичка, купена от селската книжарница, той — луксозна визитка с адреса и телефона. Как бе успял да се добере в толкова къс срок до такъв хубав апартамент, не ми беше съвсем ясно. Запомнил съм го с добро — не беше алчен нито за пари, нито за служби, предпочиташе да живее весело и безгрижно. Но чакай, да не го пропусна. Започнах да чета табелките по вратите. Имаше доста титли в тоя дом — лекари, инженери, — някои от имената ми бяха познати. Най-сетне на четвъртия етаж отново видях познатата табелка, но под нея за моя приятна изненада нямаше съобщение, че приема в дома си болни. Изглежда, че това младо, породисто говедо се беше заело сериозно с медицината.

Позвъних и зачаках. След малко се чуха стъпки, вратата се отвори и на прага застана доктор Млечков. Лицето му в тоя миг ми се стори неузнаваемо — изнежено, градско и добре гледано... С чувство на известно вътрешно задоволство видях как в погледа му започна бавно да се вдига мъглата на недоумението.

— Илия, ти ли си? — възкликна най-сетне той.

— Аз съм, глупако!... Ще ме пуснеш ли да вляза?

Той се отмести от прага, след това започна да ме блъска с меките си ръце по гърба — „тука, тука — направо!“. Пред носа ми се отвори врата с раирано матово стъкло и веднага след това се озовахме в

луксозен хол. През цялото време той нещо клявкеше зад гърба ми: „Как се сети за мен, откога си в София, ще останеш ли?“.

— Не, утре на обед си заминавам — отвърнах аз.

Не забелязах това известие да го огорчи особено много, но все пак по всичко личеше, че моето внезапно явяване го зарадва. Аз пристъпих неуверено няколко крачки напред — като всеки селски простак луксът ме сковава и ме кара да се чувствам несигурен в себе си. А холът беше наистина луксозен — нежнозелен килим на пода, модерна мебел от бяло, полирано дърво, грамаден телевизор, какъвто не бях виждал до тоя ден. Дори две картини имаше по стените, и нелоши при това.

— Какво се звериш? — каза той доволно. — Седни!... Не тука, във фотьойла седни — да ти е по-удобно...

Аз седнах, той се разположи срещу мен. Лицето му все тъй грееше в широка, дружелюбна усмивка, но погледът му не беше така жив, както преди години, нещо погаснало имаше в красивите му арменски очи.

— Теб ти върви, магаре такова — казах аз. — Открай време ти върви. Помниш ли какъв скобар измъкна под Стария мост? А хвърляше въдица за пръв път в живота си.

— Какъв скобар? — не разбра той.

— Не помниш ли оная, голямата риба? А аз не бях хващал такава.

— А, да — измънка той.

Но надали си спомняше, пък и да си бе спомнил, изглежда, че такива дреболии вече не бяха по ранга му. Той ме погледна, почеса се, после сериозно каза:

— Ами как да ти върви?... Зашиба се като някой идиот в тая провинция, не искаш да мръднеш оттам.

— Всеки, за каквото е роден — усмихнах се аз.

— Не е то така!... И какво има сега на село?... Нищо!... Най-много няколко малоумни бабички и десетина сополиви деца. Чудно ми е как съвсем не си оглупял между тях.

— Може и да съм оглупял — отвърнах аз беззлобно. — Но за бабичките не си прав. Има чудно хубави бабички по нашите села — като икони.

Но той не ме чу или не ме разбра — мислеше за нещо свое.

— Умира, брат, селото, умира!... Исторически процес!...

Признавам си, че тия равнодушни думи ме поразсърдиха. И тъкмо се готвех да му отговоря нещо по-остричко, той отново ме заля с потоци от думи, главната част от които бяха въпроси, на които не дочакваше отговора.

— А как е частната практика? — запита най-сетне той.

— Не, не практикувам частно...

— Защо?

— А ти защо не практикуваш? — казах аз нетърпеливо. — Не виждам да си сложил на вратата си фирма.

Той се посмути:

— Все пак моята работа е малко по-друга. Аз работя в ИСУЛ, готвя научен труд... А ти какво можеш да правиш на село, освен да печелиш пари?...

Ааа, така значи, е разбирал той моите селски увлечения! За да не се скараме, престорих се, че не съм го чул, отново се зазяпах в обстановката.

— Коя е тая жена на портрета?

— Коя — жена ми!... Нали е хубава? — попита с надежда той.

Жената наистина беше хубава, но като всички градски жени малко прекалено изписана.

— Да, разбира се... Тя ли е Анета Стойковска?

— Защо питаш?

— Ами защото прочетох навън името ѝ. Да не е певица?

— Певица ли?... А, не — защо?... Просто жена — домакиня...

— Тогава не разбирам защо не носи твоето име.

Той се усмихна:

— Не си ли чувал?... Това са Стойковски!... Фамилия!...

Разбрах, че жена му не е вкъщи, заминала тая сутрин за няколко дни в Пловдив при сестра си.

— Пък може тъй да е по-добре — каза той. — Ще се поразходим тая вечер с теб по ергенски... Впрочем ти ожени ли се?

— Все още не съм успял.

— Не ти и трябва! — каза той категорично. — За какво ще си окачиш на врата някоя опърпана селска учителка?... Да ти стане ортак на парите ли?

Неговите безцеремонни преценки започнаха мъничко да ме дразнят. Обратно — той сякаш се въодушеви от мисълта да прекараме заедно вечерта. Млечков мина нетърпеливо през стаята, погледна часовника си, после се зазяпа в мен. Забелязах, че първоначалното му въодушевление започна бавно да изстива.

— Хубаво, бяла риза ще ти дам! — размисли той гласно. — И връзка... Но панталонът ти е ужасен, трябва да го изгладиш...

— Зарежи тая работа — опънах се аз. — През живота си не съм гладил панталони... Мен ме глади така Мария, ако все още си спомняш за нея.

— Ела с мен, ще те изгладя аз! — каза той решително.

И въпреки енергичната ми съпротива успя да ме замъкне в кухнята. Трябва да си призная, че никога през живота си не бях виждал такава колекция от електрически домакински уреди — някои дори не подозирах, че съществуват по света. Ама наистина как може един скромнен лекар да купи толкова луксозни вещи? Като посъбрах кураж, аз направо го запитах.

— Ти не знаеш ли? — погледна ме той. — Бях две години в Германия, в Дрезден... Там ценят научната интелигенция и добре я заплащат... Не е като у нас. Виждаш ли колко неща си купих за две години?

— Виждам — измърморих аз.

— И килимите, и телевизора — всичко купих оттам... Хайде, събличай се...

И ютията му беше някаква особена, с дискове и регулатори. Вещият начин, по който боравеше с нея, явно подсказваше, че в тоя дом именно той е нейният господар. Когато си събух панталона, Млечков доста пренебрежително погледна моите грубички бели гащета, купени от селския магазин.

— Истинският мъж се познава не по горните дрехи, а по бельото! — каза поучително той. — Това от мен да го знаеш...

Най-после към шест часа ние бяхме съвсем готови. С бяла риза и гладен панталон аз вече представлявах нещо, градският лекар нямаше да се срами от своя селски колега. Като слязохме на улицата, Млечков запита:

— А сега къде да те заведа?... Искаш ли на „Лебеда“?

Бях чувал нещичко за това заведение. По начало не обичам големите ресторанти, много по-интересно ми е да седна върху няколко щайги и с бутилка в ръка да се черпя с коларите и селските механизатори. Тия леки заливания, които свършваха обикновено с домашна почерпка, бяха едно от най-приятните селски развлечения.

— Не е ли много далеч? — запитах аз предпазливо.

— Който има кола, нищо не е далеч — отвърна той мъдро. — Почакай тук.

След десетина минути той извади от задния двор на дома един вартбург — толкова нов и чистичък, сякаш току-що бе излязъл от витрината. Нито една прашинка не можеше да се открие по черния лак на покрива, стъклата блестяха от чистота. Сам той изглеждаше невероятно горд зад кормилото, сякаш взеше най-малкото алфа ромео. Аз седнах до него, колата внимателно потегли.

— Сигурно я покриваш? — попитах аз, като се мъчех да си обясня неговото закъснение в дворчето.

— Разбира се! — възкликна той. — Гледам я като очите си.

И като разбра, че е прекалил, шеговито добави:

— Като няма човек деца, това му е грижата.

— А защо нямаш деца?

Въпросът ми явно му се стори неприятен.

— Грижи... пътувания! — измънка той. — Какво по-напред. Сега вече се поуредих, може да се помисли...

Скоро излязохме на големия път, Млечков понатисна газта. Колата се понесе край зелената стена на парка, с лекота задмина няколко камиона и автобуса. Лицето на Млечков изглеждаше съвсем равнодушно, почти безстрастно, но аз добре чувствах вътрешното му вълнение, а заедно с това откровената гордост, която лъхаше от всеки негов жест. Едва сега започнах смътно да разбирам защо така упорито се беше заловил за мен, защо искаше на всяка цена да излезем заедно. Какво значение, че имаш нещо, ако няма кой да го види и достойно да го оцени?... И пред кого би могъл повече да блесне, ако не пред един обикновен провинциалист. Внезапно ми стана малко смешно. Това ли е Млечков с раздрънкания мотопед, това ли е моят стар колега?

С Млечков бяхме в един курс, но като студенти не дружахме, пътищата ни се разминаваха. А още през първата година на нашата

практика ние се случихме в съседни села и скоро станахме приятели. Почти всяка вечер той прескачаше към мен на своя раздрънкан мотопед, който палеше, когато му скимнеше. Разбира се, не само за черните ми очи прескачаше той към нас, макар приятелството за него да не беше празна дума. В моето село имаше централна аптека, а в аптеката — красива аптекарка. Наистина беше красива, сякаш я бяха пренесли в найлонов плик от някоя софийска сладкарница. Най-важното в нейната тротоарна красота беше грамадната ѝ сложна прическа, която я караше да държи винаги главата си изправена и неподвижна, сякаш придържаше с труд върху нея някаква диадема. Аптекарката рядко говореше, никога не се усмихваше, само бавно и пресметливо въртеше очи, без да спира нито за миг върху нещо погледа си. Всички усилия на Млечката да постигне някакъв успех при нея останаха съвсем напразни. Аз скоро разбрах истинската причина за това. Няколко пъти месечно, обикновено привечер, в селото пристигаше една зелена волга и гарираше в двора на селсъвета. От нея слизаше охранен мъж с габардинен каскет, както разбрах по-късно, някакво пловдивско началство. Беше женен, разбира се, но какво му пречеше това, щом аптекарката беше съгласна. Навярно я беше назначил, покровителствуваше я — какво повече ѝ беше нужно на село? Млечков, като разбра, че работата няма да стане, поразреди своите посещения, а след година не знам по какъв начин успя да се премести в София.

— Какво се замисли? — запита той, без да отмества поглед от пътя.

— Сетих се за аптекарката — усмихнах се аз.

— Знаеш ли, че тя се ожени за оня скот? — измърмори той враждебно. — Сега са в София.

Не знаех, че е злопаметен, това ме учуди.

— Невероятно ми се вижда — отвърнах аз. — Кой ти каза?

— Тя ми каза, видях я случайно през зимата. Мъжът ѝ сега бил директор на „Пренос-превоз“ или нещо подобно...

— Как изглеждаше? — попитах аз любопитно.

— Като смачкана слива — отвърна злорадо той. — С шушони при това...

Като излязохме от София, той спря на бензиностанцията, макар резервоарът му да бе пълен почти до половината. Навярно му правеше

удоволствие да отваря врати и багажници, да хлопа капаци, да виси след това уж равнодушно край помпата и да гледа как бързо се превъртат в прозорчето черните цифри. Когато всичко беше готово, ние отново потеглихме и колата с елегантен завой излезе на шосето.

Като пристигнахме, Млечков педантично гарира колата, после ме поведе към ресторанта. Седнахме на една маса близо до езерото, той нетърпеливо се огледа. Изглежда, че го познаваха, защото един от келнерите веднага дотича и любезно се надвесил над главата му.

— Добър вечер, доктор! — поздрави той със силно руско произношение.

Около пет минути Млечков внимателно разучава листа за ядене, през цялото време келнерът не помръдна. Никак не мога да разбера как можеш да държиш толкова дълго един човек в напрежение и да бъдеш при това толкова равнодушен. Аз дори в банята не смея да остана под душа, ако някой се изправи до мен.

— Две евксиноградски, но истински! — каза той най-сетне. — Ще кажеш на бай Спиро, че са за мен...

— Това добре! — кимна келнерът.

— Гарузи, ако има, но не ги виждам в листа...

— За вас винаги, доктор...

— След това два шницела, но ще ти кажа кога да ги донесеш. Какво вино — бяло или червено? — обърна се той към мен.

— Да бъде бяло...

— Добре. Ризлинг в кофичка лед. Или не — по-добре фитяска...

— Ризлинг, доктор! — посъветва го келнерът.

Докато поръчваше яденето, Млечков някак особено порозовя, едва забележим мътничък гланц се появи в погледа му. Дали не беше станал чревоугодник, калпазанинът, или просто беше горд, че може да предложи на провинциалиста такова изискано меню. Когато най-сетне келнерът замина, той доволно измърмори:

— Поне да похапнем като хората...

Но вечерта излезе, общо взето, скучничка. Скоро градината се напълни със семейства, дошли с рейсовите коли от София. Между масите се гонеха деца, чуваха се кръсъци, понякога някое от тях се просваше на цимента и тогава детският рев се смесваше със звънки плесници. Млечков някак особено се наежи, погледът му стана строг и недружелюбен.

— Еснафски идилии! — измърмори той презрително. — Но скоро ще се изметат.

— Нека се забавляват хората — казах аз примирително.

— Разбирам поне да е забавление — отвърна той кисело. — А след малко ще се юрнат към автобуса, ще се натъпчат вътре като сардели, ще се ритат, ще се блъскат, ще се настъпват, отново ще запищят деца, ще захвърчат плесници и обидни думи, кондукторката ще спре насред път колата и ще заплаши, че ще изпразни целия автобус...

— Какво да се прави, всички нямат коли — казах аз.

Но Млечков не долови иронията, пък възможно е тя да е липсвала в тона ми.

— И слава Богу! — поклати той енергично глава. — Да ти кажа право — не разбирам нещо в нашата идеология. Какво значи това — всекиму според нуждите. Да дадем, значи, на всеки от тая паплач по една лека кола, така ли? Та тогава трябва да покрием земята само с пътища...

— Е, не е точно така! — усмихнах се аз. — Това предполага развит обществен транспорт.

— Пфу! — възкликна той с отвращение.

С това нашите дискусии комай приключиха. Разговорът някак си не вървеше. От време на време Млечков като че ли изчезваше от масата, духът му се преселваше в някакъв друг свят, в ресторанта оставаше само неговият изпразнен поглед. Повече от неудобство поради мълчанието, отколкото от искрено любопитство аз се опитах да го поразпитам за сегашната му работа, за научния труд, който готвеше. Млечков отговаряше неохотно, с няколко думички и на края направо ми каза:

— Слушай, хайде тоя път да не бъдем българи... Да не говорим на маса за работа...

Може би пък беше прав човекът. Бяхме дошли да се забавляваме, макар да не се забавлявахме. Все пак неговото предсказание се изпълни, масите съвсем се разрешиха. Млечков се пооживи, разказа ми нещичко за Дрезден и за Берлин, за нощните заведения там, за хубавите, свободни европейски нрави.

— Трябва и ти да мръднеш някъде! — каза той. — Ако не другаде, поне до Алжир — сега там търсят лекари. Всяка промяна е

като ново раждане, изведнъж ти се отварят очите.

Сигурно беше прав, но там е работата, че никъде не ми се ходеше. Бях се вече дълбоко привързал към моето хълмисто зелено поле, към Стряма, която провираше своите прозрачни води между белите камъни. Бях се привързал към хората, към кротките восъчни бабички, към дядовците с потурки и остри езичета, към така Мария, която ме обичаше и гледаше като свой син. Никъде не ми се ходеше.

— Ако е за Алжир, мога да ти помогна — каза той оживено. — Имам такава връзка...

— Ще си помисля — казах аз дипломатично.

— Ако почнеш да мислиш, никъде няма да отидеш — каза той. — Просто заминавай и — край!... За година, като постегнеш колана — ще спестиш като нищо за една кола... И то хубава кола...

— Ще си помисля — повторих аз.

Но в себе си знаех, че никъде няма да ида. Той само поклати глава и скоро като че ли загуби всякакъв интерес към личността ми. И май че имаше защо. По едно време ресторантът изведнъж се наводни с някакви странни момичета — в черни, пристегнати блузки, с почернени клепачи и миглички, с остри, черни токчета — като мишлета. Едва сега оркестърът се събуди. На дансинга се развихри някакъв бесен туист — наистина не от такава висока проба, какъвто понякога танцуват през ваканциите нашите селски гимназисти, но все пак достатъчно забавен. Млечков окончателно се оживи. Дълго време той само тактуваше с крак под масата, след това се пристраши и покани едно от мишлетата. Страхувах се, че ще се изложи, но се излъгах. Той доста сносно огъваше своята едва-едва натежала фигура и макар да не можеше да прави всичко, което младежите правеха, у него наистина се получаваше нещо доста по-пикантно. Той се върна от танца радостно възбуден, след това едва дочака оркестърът отново да засвири и стремително се спусна към своята дамичка. С цяла една бутилка в стомаха, и на мен ми беше весело, струва ми се, че малко нещо се забавлявах. Пък беше и хубаво наоколо, неоновите лампи блестяха в езерото, от гората появаше приятен хлад. С моята бяла риза, с огладения панталон и най-паче с тънко нарязаната пъстърмица в чинията аз наистина не се чувствах зле.

За съжаление хубавото скоро свърши. Музиката прекъсна внезапно, видях как запотените музиканти започнаха да прибират

инструментите си. Млечков все още стоеше със своята дама край дансинга, нещо тихо, но оживено ѝ обясняваше. Момичето само вдигна рамене, явно със съжаление, посочи дискретно с пръст някаква далечна маса, после си тръгна. Млечков се върна при мен с понижено настроение.

— Хайде да вървим! — каза той. — Тук интересното свърши.

— Добре — кимнах аз. — Извикай келнера да платим.

— Платено е — каза Млечков.

Никак не можах да разбера кога е платил, като липсвах от масата само за няколко минути, докато се поразходих до тоалета. Заинатих се, разбира се, да му дам своята част.

— Добре де, ние не си отиваме у дома — каза той нетърпеливо. — Като се натискаш толкова, ще платиш там...

Нямаше как — трябваше да се съглася. След малко излязохме от ресторанта и без да бързаме, се отправихме към паркинга. И именно тук се случи онова ужасно нещо, което ни развали вечерта. Млечков наистина беше гарирал колата, както трябва — с лице към изхода. Той загря мотора за около половин минута, после включи на скорост и бавно тръгна. Точно в този момент някакъв пиян дръвник, който беше гарирал обратно, потегли внезапно и рязко на заден ход. Млечков мигновено удари спирачките, но другият не успя или изобщо не внимаваше какво става зад гърба му. Само след миг се чу ужасният трясък, колата се закова на място. Един миг Млечков стоя мълчалив и неподвижен, но аз много ясно забелязах, че лицето му бе побеляло като на смъртник. След това изведнъж у него като че ли нахлуха някакви фурии, той изскочи навън и закрещя бясно:

— Говедо!... Защо не внимаваеш?... Видя ли какво направи?

Пияният тъпак, доста объркан, зяпаше с увиснало долно чене резултата от своята неука маневра. Очевидно и на него му беше жал за спрасканите стоп-светлини.

— А ти защо се пъхаш зад гърба ми? — избоботи някак унило тъпакът.

— Аз ли се пъхам? Простак с простак!... Ти налетя върху мен!... Сега всичко ще платиш — до рупче!

Побързах да сляза от колата. Всъщност повредите бяха много по-малко, отколкото ужасният трясък подсказваше. Наистина предният му калник беше здравата огънат, но затова пък фарът си стоеше здрав и

непокътнат. Докато се чудех как да подпомогна своя приятел, той продължаваше да лее отбрани ругатни по адрес на виновника. Най-после изглежда, че на оня му додея от цветист фолклор.

— Е, стига де — ще те плесна през устата! — обади се той мрачно.

Това окончателно вбеси Млечков, той се затича да търси някой дежурен от КАТ. Обезпокоен, и аз забързах след него. Цялата история никак не обещавахе да свърши добре.

— Млечка, слушай ме, Млечка! — бърборех аз задъхано на половин крачка зад гърба му. — Не си струва тая работа...

Той внезапно спря, очите му бяха безумни.

— Не си струва ли? Как не си струва! Ако знаеш колко ми струва тая кола... Само ако зна...

Той неочаквано млъкна. Неговият глас ме бе поразил — идваше сякаш от дълбините на сърцето му, от най-скритите, непонятни дори на него дълбини.

— Слушай, аз не за това... Но си пийнал и ще изкарат в края на краищата теб виновен...

Изглежда, че тая проста мисъл не му беше минавала досега през ума. Той внезапно притихна, после унило измърмори:

— Не е страшно... От КАТ всички ме знаят...

Млечков отново тръгна, но след няколко крачки се разколеба и спря.

— Всъщност... прав си!... Може да се случи някой ръб, пък после иди се оправяй...

Ние тръгнахме бързо назад. През това време край нас на голяма скорост профуча пияният тъпак със своя наранен задник. Млечков извика след него:

— Няма да ми избягаш, говедо такова!... Взех ти номера!

След малко и ние тръгнахме. Със своя килнат на една страна фар колата ни приличаше на някакъв кривоглед котарак, който с разбита муцуна се влачи по пустото шосе. Млечков още не можеше да се успокои, някъде дълбоко в гърдите му се раждаха страшни хрипове и угасваха в носа му. Просто ме болеше сърцето за него, чудех се как да го утеша.

— Всъщност не е ударена много! — убеждавах го аз. — Тенекеджиите ще я изчукат за половин ден... А що се отнася до

масрафа — така или иначе, Застрахователният институт ще ти го плати.

— Не е там работата! — отвърщаше Млечков безутешно. — Аз тая кола досега не съм я одраскал... Като дете съм я гледал...

— Е, какво да се прави, станалото — станало! — въздишах аз. — Ще пийнем по чашка, ще забравиш...

Така и направихме. Отбихме се в някакво ново заведение, слязохме в бара. Но трябва да си призная искрено, че остатъкът на нощта някак си ми се губи. Спомням си смътно светлините на бокса, кристални чаши с коняк, чаши с мартини, след това отново женски мишки с натежали от чернилка клепащи. Изглежда, че по някое време момичетата са си отишли сами, защото водихме с Млечков някакъв безконечен разговор, от който, слава Богу, не помня нито дума. Все пак мога да си представя горе-долу като какъв ще е бил тоя разговор — спомени, клетви за приятелска вярност, обещания, тихи изповеди, за които на другия ден на човек му се иска да си удари главата в някой много остър ръб. Никак не си спомням как сме излезли, как сме се домъкнали с колата до Млечковия дом. Знам само, че сутринта се събудих от някаква нервна реплика. Като осъзнах най-сетне къде се намирам, аз предпазливо погледнах през клепките. Това, което видях, никога няма да се изличи от паметта ми.

На прага между хола и спалнята стоеше прав Млечков само по долница на пижамата. (Както по-късно разбрах, горницата, обърната наопаки, бях навлякъл аз.) Но той не ми направи впечатление. Срещу него в поза на скачащ ягуар се беше изправила Анета Стойковска. Веднага я познах, макар да не си приличаше със снимката. Лицето ѝ беше почти сухо, мъртво, но все още красиво. В тая преминала красота имаше нещо от маската на препарирания тигър — нещо хищно, оголило докрай своите яки кучешки зъби. Навярно току-що бе пристигнала отнякъде, защото дори не беше свалила ръкавиците си.

— Моля ти се!... Ще събудим човека! — бърбореше, Млечков умолително.

— Кой е той? — изпищя Анета.

— Колега... От провинцията...

Анета завъртя към мен глава, аз затворих очи. Когато ги отворих, в стаята нямаше никого. Навярно бяха отишли в кухнята, съседна на нашата спалня. След кратко затишие оттатък избухна истинска буря. В

тия градски жилища не е проблем да се слуша и през стените, даже ако човек няма особено желание за тая работа. Наистина отначало не се чуваше почти нищо, но след това тигърът пусна гласа си.

— Кого ще лъжеш, мръсник такъв!... Нали ти намерих гардеробния номер в шлифера...

Навярно беше права. Смътно си спомних, че гардеробниерката си беше отишла рано, един келнер бе донесъл злополучния шлифер в заведението. Притиснат от това доказателство, Млечков мънкаше нещо. Неговият глас не достигаше до мен. Но гласът на Анета звучеше все по-силно и по-яростно. Почти през секунда в стената се удряше като бомба някой цветист израз като „Свиня такава!“, „Мръсник такъв!“. Или пък дублирано „Свиня със свиня!... Мръсник с мръсник!“. Тоя порой продължи около десетина минути и не само че не отслабваше, но се превърна едва ли не в наводнение. Отначало се свивах разтревожен под юргана, но след това съвестта надделя. Разбира се, че трябваше веднага да стана, длъжен бях. Трябваше да обясня на тая луда жена, че за всичко съм виновен аз, глупавият провинциалист, който едва ли не насила е накарал нейния добродетелен съпруг да ме разведе из София. Да, така трябваше да направя, и то незабавно. Станах как да е и започнах да се обличам. Главата ми тежеше, чувствавах в устата си отвратителен вкус, който съвсем липсва при нашите скромни селски гуляи. Но когато най-сетне бях готов, изведнъж разбрах, че целият ми кураж се е изпарил без остатък.

И точно в тоя момент се случи нещо, което ме спаси. В най-големия разгар на кавгата внезапно звънна плесник, пороят от думи угасна. Ясно ми стана какво се е случило оттатък — Млечката не е издържал и по най-прост и делови начин е прекратил цялата тая неприятна история. Докато се чудех при това положение какво трябва да сторя, вратата се отвори, в хола влезе моят приятел. Но още първият поглед не остави у мен никакво съмнение — дясната му буза просто гореше. Той ме погледна уплашено и тихичко измърмори:

— Разбра ли какво стана?

— Разбрах!... Ако искаш да отида при нея, да ѝ обясня...

— Не, не!... — каза той стреснато. — Тя е като луда сега!... Най-хубаво — иди си, тъй ще е най-добре!...

И като пипна сгорещената си буза, с отчаян глас добави:

— А още не е разбрала за колата...

След половин минута аз вече се спусках с облекчено сърце край фикусите и аспарагусите. Чувствах се спасен, макар да бях оставил приятеля си в истинско бедствие. Навън денят бе чудесен, по улицата се носеше меденият дъх на цъфналите липи. Да, по-далече, колкото се може по-далече от този образцов дом, от мраморите му и сините му килими. В нашето простичко, кално село поне жените не бият мъжете си.

Отбих се в една книжарница да купя няколко книги, след това взех трамвая и се отправих за гарата. Наближаваше обед, влакът трябваше да тръгне след един час. Сега вече мечтаех за вагон-ресторанта, за една хубава топла супа, за чаша вино може би, за да разкарам с нея неприятния махмурлук. Наистина това е едно от най-хубавите удоволствия в живота — да стоиш сам край измитото стъкло, да отпиваш лениво от чашата, да зяпаш през прозореца как бяга край теб кипналата от зеленина пролетна земя. Да, напред към гарата, там е спасението.

След един час аз вече наистина гълтах топлата супа, без да изпускам нито за миг от погледа си пълната чаша. Бях все още сам и ако ми провървеше, щях да остана сам през цялото пътуване, тъй като във вагона имаше няколко свободни маси. Но на гара Подуяне в ресторанта внезапно влезе доктор Катерински, поколеба се за миг, като ме видя, и навярно разсъди, че няма да е учтиво, ако не дойде при мен.

— Мога ли да седна при теб? — усмихна се скъпернически той.

На времето беше най-способният студент в нашия курс и положително най-мълчаливият. Дано само не е загубил навиците си. Ние се наобядвахме, като разменихме само няколко думички, всеки зает със себе си или със своите спомени, които този път за мен не бяха малко. Едва след Вакарел той внезапно попита:

— Видя ли някой от нашите момчета?

— Само Млечков... Снощи бяхме заедно...

— Как е той? — запита Катерински, но в тона му не се чувствуваше никакъв интерес.

— Ами ти трябва да знаеш по-добре... Нали работите заедно в ИСУЛ?

Лицето на Катерински си остана все тъй безизразно и равнодушно.

— Млечков не е в ИСУЛ — каза той. — Сега е хигиенист на пети район...

Погледнах го ококорен.

— Не е възможно!... Сам той...

— А ето че е възможно! — прекъсна ме Катерински малко нетърпеливо. — В Германия се замеси в някаква мръсна история, едва не го лишиха от лекарски права...

— Каква история? — запитах аз с изстинало сърце.

— Не знам точно каква — измърмори той неохотно.

Разбрах, че знаеше, но не искаше да ми Кажe. Пък и на мен не ми се искаше да го разпитвам повече. Едва сега като че ли някаква светлина падна върху цялото наше нощно приключение, едва сега започнах да си обяснявам думи и случки, смисълът на които тогава ми се струваше загадъчен и необясним. Влакът все тъй монотонно тракаше, край погледа ми бяха села и пътища, но тоя път бях като сляп, нищо не виждах. Когато приближихме Костенец, Катерински отново се обади:

— Видя ли жена му?

— Видях я...

— Тогава какво има да се чудиш — измънка презрително той.

И навярно беше прав. Внезапно почувствувах някакво особено отвращение към сините безвкусни табелки, които раздавах на селяните, за да ги заковат по вратите си. Щом се върна на село, ще ги махна, ще ги изхвърля през прозореца, никога повече няма да ги докосна с пръст. Да, така ще направя, това е единственият начин поне мъничко да се утеша.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.